

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 125/16

KLAGER: Runar Brurås
ADRESSE: Skinflorbakkane 48, 5136 Mjølkeråen
PUBLIKASJON: Stavanger Aftenblad (nett)
PUBLISERINGSDATO: 29.04.2016
STOFFOMRÅDE: Ulykke
SJANGER: Nyhetsartikkel (nett)
SØKERSTIKKORD: Kildebruk og kontroll av opplysninger
REGISTRERT: 04.05.2016
BEHANDLET I PFU: 28.06.2016
BEHANDLINGSTID: 54 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Stavanger Aftenblad (Aftenbladet) publiserte fredag 29. april (klokken 12.13) en nyhetsartikkel på Aftenbladets nettsider. Artikkelen ble fortløpende oppdatert, men tittelen var: «Offshorehelikopter har styrtet utenfor Bergen» og ingressen:

«Full katastrofealarm etter helikopterulykke på Sotra. Det var 13 personer om bord.»

I brødteksten stod det blant annet:

«Aftenbladet har fått bekreftet at helikopteret var på vei til Bragefeltet i Nordsjøen. Det opereres av det tyske oljeselskapet Wintershall.

- Vi kan foreløpig si svært lite, bortsett fra at helikopteret har totalhavarert. Det er et offshorerelatert helikopter. Vi jobber med å komme i kontakt med selskapet. Før det kan vi [...]»

KLAGEN:

Klager er offshorearbeider Runar Brurås. Fredag 29. april dro han til heliporten i Bergen (Bergen lufthavn Flesland helikopterterminal), for å reise ut «på sin vanlige offshoretur» til Brage (Bragefeltet ligger i Nordsjøen og har Wintershall som operatør).

Klager skriver: «Da jeg var ankommet heliporten fikk jeg vite at det hadde styrtet et helikopter. Underveis begynner telefonen min å ringe febrilsk. På nettet står det at helikopteret på vei til Brage er styrtet. De fleste publikasjoner kildehenviser til Stavanger Aftenblad som påstår at de har fått bekreftet denne informasjonen. Jeg prøver å ta telefonen så godt jeg kan for å avkrefte at jeg har vært med i en styrt. Dette har vært svært belastende for venner og spesielt familie. Dette gjelder også mine kolleger som skulle ut med samme helikopter.»

Klager mener dette er brudd på Vær Varsom-plakatens punkt 3.2, når det gjelder kildebruk og kontroll av opplysninger.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Stavanger Aftenblad (Aftenbladet) bestrider ikke feilen, men mener likevel at redaksjonen har handlet innenfor presseetikkenes rammer.

Det opplyses: «Fra siste livstegn, klokka 11.54.54, og fram til første sikre informasjon fra Statoil kl. 13.45, gikk det nesten to timer. I løpet av disse timene var norske redaksjoner i fullt arbeid med å få ut så presis informasjon som mulig. Noe av det viktigste der og da var å få bekreftet hvilken flygning det var snakk om, ikke minst av hensyn til pårørende. At resultatet først ble feil, beklager vi dypt.»

Ifølge avisen var det flere medier som formidlet upresis og feilaktige informasjon i disse timene. Avisen mener at «en raskere bekreftelse fra Statoil ville stanset mange feilaktige opplysninger som nå ble publisert og spredt – hvilket felt det var snakk om, hvor helikopteret var på vei, hvor mange som var om bord (flere nettaviser meldte at det var 18, ikke 13), at overlevende ble hentet opp av vannet osv. Alt dette var feil, og alt dette leder oss til spørsmålet om hvor pressen skal hente sin informasjon når de offisielle kildene er tause».

Når det gjelder Stavanger Aftenblads feil, så skriver Aftenbladet at redaksjonen arbeidet tett opp mot flere kilder – oljeselskap, operatører, tillitsvalgte, Hovedredningssentralen og andre: «Mens verken Statoil eller Wintershall ga presis informasjon om ulykken, fikk vi bekreftet fra tillitsvalgt at det var snakk om et helikopter som var på vei til Bragefeltet.» Avisen oppfatter tillitsvalgte som svært troverdige og sentrale kilder, men skriver: «Denne gangen viste det seg dessverre at tillitsvalgte satt på feilaktige opplysninger. Og det paradoksale er at vår feil bidro til det motsatte av det vi ønsket. Vi ville nemlig bidra med oppklarende informasjon, nettopp for å unngå det klageren påpeker. Ved å publisere eksakt informasjon om hvilket felt og hvilken flygning som var rammet, ville vi gi trygghet til andre oljearbeidere og deres familier, venner, naboer og kjente om at ulykken ikke omfattet deres kjære. I stedet påførte vi utenforstående en unødvendig, ekstra belastning.»

Avisen forstår klagers reaksjon og «den unødvendige belastning han – og mange andre –

opplevde ulykkesdagen. Vi beklager også at vi kom i skade for å publisere uriktige opplysninger, slikt skal ikke skje, og vi publiserte derfor en tydelig beklagelse». Se vedlegg.

Avisen har også beklaget den feilaktige meldingen overfor Wintershall. Det opplyses at selskapet har akseptert både forklaringen og beklagelsen.

Avisen skriver at den i ettertid har «gått grundig gjennom vårt eget arbeid den aktuelle dagen, også før PFU-klagen kom, med sikte på læring og bevisstgjøring».

Det vises også til at avisen har brukt mye plass på debatten i kjølvannet av ulykken og pressens rolle i den aller første fasen etter ulykken: «Dette fordi vi mener det er nødvendig at kritikk mot pressen blir synlig, og fordi vi mener denne debatten er viktig både for offentligheten og pressen selv.» Se vedlegg.

Det opplyses for øvrig at Aftenbladet var først ut med den korrekte informasjonen. «I vår direktesending fra Hovedredningssentralen bekrefter talsmann der, Anders Bang-Andersen, at operatøren var Statoil og feltet var Gullfaks B – dette skjedde om lag klokka 13.20. Denne informasjonen videreformidlet Aftenbladet mens Statoil selv fortsatt var taus.» Se sendingen her: <http://www.aftenbladet.no/tv/#!/video/101232/direkte-helikopterstyrt> (spol 51 minutter ut i opptaket).

Til slutt stiller avisen følgende spørsmål: «Ville det vært riktigere å vente med informasjonen til alle opplysninger er verifisert og bekreftet – med den rykteflommen som da ville oppstått i sosiale medier? Eller er det også mediernes oppgave å finne fram til informasjon så raskt som mulig, og formidle denne, selv om det øker risikoen for å gjøre feil?»

Klager opprettholder klagen, og skriver: «Jeg synes ikke unnskyldningen er god nok. Det hadde vært nok for Aftenbladet å spandere 1 minutt på heliport.no for å sjekke status på helikopteret. Dette var alt som skulle til for å få verifisert kilden sin. Dette gjorde de ikke, og jeg mener at å sette en anonym kilde som synde bukk ikke er greit.»

Stavanger Aftenblad konstaterer at her er det ikke strid om feilen, men spørsmålet blir om avisen handlet i god tro og i tråd med mediernes etiske retningslinjer?

Avisen mener det i denne typen løpende rapporteringer, må tas høyde for at «enkeltopplysninger kan mangle presisjon, være overdrevet eller være preget av mindre feilskjær, og at dette kan være innenfor god presseskikk dersom mediet har handlet i god tro og ellers har forsøkt å frambringe korrekt og pålitelig informasjon i samsvar med presseetikken.» Avisen viser blant annet til den europeiske menneskerettsdomstolen/og norske domstoler der det i dommer heter « "in good faith in order to provide accurate and reliable information in accordance with the ethics of journalism".»

Stavanger Aftenblad viser til at den har et stort nettverk og besitter god kunnskap når det gjelder norsk petroleumsvirksomhet. Avisen skriver at den ikke klandrer kildene for feilen, men mener «PFU må legge til grunn at avisen på publiseringstidspunktet hadde et godt grunnlag for opplysningene. Det bør vektlegges at Aftenbladet fikk opplysningene fra folk med betydelig innsikt i virksomheten på sokkelen og ikke bare fra tilfeldige vitner.»

Videre mener avisen at det må legges vekt på hvor vanskelig det er å få ut presis og korrekt informasjon fra berørte selskaper de første timene, «kanskje fordi de undervurderte allmennhetens behov for informasjon».

Se også leserinnlegget «Taushet kan også være farlig» i tilsvaret som handler om at frykten for å begå feil ikke må føre til at journalister overlater banen til sosiale medier etc.

Stavanger Aftenblad minner igjen om at avisen var først med å bringe korrekt informasjon om helikopteret, og at feilen ble rettet opp i løpet av ganske få minutter. I tillegg har avisen i ettertid beklaget publiseringen både overfor berørte selskaper og overfor leserne. Alt dette må få betydning i vurderingen, skriver avisen.

Avisen legger ved to PFU-saker som den mener er relevante. Se PFU-sak 101/07 (Ørjan Berven pva. klient mot NRK 1 (TV)) og PFU- sak 096/08 (Trygve Staff mot VG Nettby) .